

Брюксел, 24 август 2020 г.
REV2 – заменя известието (REV1)
от 25 септември 2018 г.

ИЗВЕСТИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ОТТЕГЛЯНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО И ДОСТИЖЕНИЯТА НА ПРАВОТО В ОБЛАСТТА НА ЕВРАТОМ

Считано от 1 февруари 2020 г., Обединеното кралство се оттегли от Европейския съюз и от Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и стана „трета държава“¹. В Споразумението за оттегляне² е предвиден преходен период, който ще приключи на 31 декември 2020 г. До тази дата законодателството на Съюза и Евратом ще се прилага изцяло по отношение на и в Обединеното кралство³.

През преходния период ЕС и Обединеното кралство ще преговарят по споразумение за ново партньорство, с което да се създаде по-специално зона за свободна търговия. Не е сигурно обаче дали такова споразумение ще бъде сключено и дали ще влезе в сила в края на преходния период. При всички случаи подобно споразумение би породило отношения, които от гледна точка на условията за достъп до пазара ще се различават значително от участието на Обединеното кралство във вътрешния пазар⁴, в митническия съюз на Съюза и в системата в областта на ДДС и акцизите.

По тази причина на всички заинтересовани страни, и особено на икономическите оператори, се напомня за правното положение, което ще бъде приложимо след изтичането на преходния период (част А по-долу). В настоящото известие се обясняват също така някои от съответните разпоредби за разделяне от Споразумението за оттегляне (част Б по-долу), както и правилата, приложими в Северна Ирландия след изтичането на преходния период (част В по-долу).

¹ Трета държава е държава, която не е членка на ЕС.

² Споразумение за оттеглянето на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7) („Споразумение за оттегляне“).

³ С някои изключения, предвидени в член 127 от Споразумението за оттегляне, като никое от тях не е приложимо в контекста на настоящото известие.

⁴ По-специално със споразумение за свободна търговия не се уреждат принципи, характерни за вътрешния пазар (в областта на стоките и услугите), като взаимното признаване, „принципа на държавата на произход“ и хармонизацията. Освен това със споразумение за свободна търговия не се премахват митническите формалности и проверки, включително тези, отнасящи се до произхода на стоките и техния състав, нито забраните и ограниченията за вноса и износа.

Съвети към заинтересованите страни

За да се съобразят с последиците, посочени в настоящото известие, на заинтересованите страни се препоръчва да проверят дали тяхното конкретно положение попада в някоя от описаните по-долу хипотези и да предприемат необходимите мерки, като вземат предвид правните промени по отношение на Обединеното кралство след края на преходния период.

Моля, имайте предвид:

Настоящото известие не се отнася до правила и процедури по силата на ДФЕС, и по-специално:

- митнически процедури за внос и износ;
- правила по отношение на храните, включително пределно допустимите стойности за замърсяване с радиоактивен цезий, и облъчените храни; и
- правила относно радиофармацевтиците;
- правила относно изделията с двойна употреба; както и
- контрол и ембарго върху износа.

За тези аспекти има други известия, които са в процес на изготвяне или са публикувани⁵.

Освен това се обръща внимание на по-общото известие относно забраните и ограниченията, включително лицензите за внос/износ, и на потенциалното въздействие върху съвместните предприятия, що се отнася до, наред с другото, съвместното предприятие на Евратом „Термоядрен синтез за енергия“ (F4E)⁶.

А. ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ СЛЕД ИЗТИЧАНЕТО НА ПРЕХОДНИЯ ПЕРИОД

След изтичането на преходния период достиженията на правото в областта на Евратом вече няма да се прилагат в Обединеното кралство⁷. По-специално това ще има следните последици:

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_bg

⁶ Съвместно европейско предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия, създадено с Решение № 2007/198/Евратом на Съвета от 29 март 2007 г. (ОВ L 90, 30.3.2007 г., стр. 58), с измененията.

⁷ По отношение на приложимостта на някои части от достиженията на правото в областта на Евратом спрямо Северна Ирландия вж. част В от настоящото известие.

1. ОБЩА ПОЛИТИКА НА СНАБДЯВАНЕ

Глава VI от Договора за Евратом предвижда, че снабдяването с руди, суровини и специални дялящи се материали се осъществява съгласно принципа за равен достъп до ресурсите и осъществяването на обща политика на снабдяване. За тази цел Агенцията за снабдяване към Евратом (ESA) има изключителното право да сключва договори, отнасящи се до доставка (внос, износ и доставка в рамките на Общността) на руди, суровини и специални дялящи се материали с произход от Общността или извън нея. Това изключително право се упражнява чрез приподписване от Агенцията на всички договори, свързани с доставката на съответните материали. В специфични случаи, както се изисква от Договора, ESA трябва да бъде оправомощена с решение на Комисията за приподписването на договор.

Преди оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС и Евратом Агенцията направи оценка на всички договори за доставка във връзка с Обединеното кралство, които тя беше сключила, и реши да препотвърди правното действие на своя подпис. Също така тя потърси решения на Комисията, с които се потвърждават предходни разрешения на Комисията, предоставени за няколко договора, при които тези разрешения са били необходими. Договарящите се страни по търговски договори с ЕС бяха индивидуално информирани за резултата от оценката и за взетите решения.

2. ИЗНОС

2.1. Разрешение за продажба на продукцията извън Общността

Съгласно член 59 от Договора за Евратом за „сключването“ (приподписването от ESA) на договори, свързани с износ на произведения в Европейската общност за атомна енергия ядрени материали към трета държава, се изисква разрешение от Комисията. Такова разрешение не може да бъде предоставено, ако получателите на доставките не предлагат всички гаранции, че общите интереси на Общността ще бъдат защитени, или ако условията на тези договори противоречат на целите на Договора за Евратом⁸.

След изтичането на преходния период това изискване ще се прилага по отношение на износа от Евратом към Обединеното кралство.

2.2. Съгласие на трети страни и други специални процедури

Евратом е сключила няколко споразумения за ядрено сътрудничество⁹ с трети държави. Понастоящем по силата на тези споразумения ядрените

⁸ Разрешението на Комисията за износ на ядрени материали, произведени в Европейската общност за атомна енергия, към трета държава не се предоставя, ако получателите на доставките не предлагат всички гаранции, че общите интереси на Общността ще бъдат защитени, или ако условията на тези договори противоречат на целите на Договора за Евратом.

⁹ Споразумение за сътрудничество в областта на използването на ядрената енергия за мирни цели между правителството на Австралия и Европейската общност за атомна енергия (Евратом), ОВ L 29, 1.2.2012 г., стр. 4; Споразумение между правителството на Япония и Европейската общност за атомна енергия за сътрудничество при използването на ядрената енергия за мирни цели, ОВ L 32, 6.2.2007 г., стр. 65; Споразумение за сътрудничество за използването на

изделия (включително ядрени материали, ядрено оборудване и други изделия, обикновено предвиждани в такива споразумения) могат да бъдат прехвърляни в рамките на общия ядрен пазар на територията на Евратом, без да бъдат подлагани на специфична процедура¹⁰ и/или без да е необходимо предварителното съгласие на съответната трета държава.

След изтичането на преходния период Обединеното кралство вече няма да участва в общия ядрен пазар. Вследствие на това е възможно за износа и вноса на ядрени изделия към и от Обединеното кралство да е необходима специфична процедура и/или предварителното съгласие на съответната трета държава.

3. ДИРЕКТИВА ЗА ОСНОВНИТЕ НОРМИ НА БЕЗОПАСНОСТ

Директива 2013/59/Евратом на Съвета¹¹ — Директива на Евратом за основните норми на безопасност — се прилага, наред с другото, по отношение на вноса във и износа от Общността на радиоактивни материали (вж. член 2, параграф 2, буква а) от Директива 2013/59/Евратом на Съвета). След изтичането на преходния период всеки внос на радиоактивен материал от Обединеното кралство в Общността и всеки износ на радиоактивен материал от Общността към Обединеното кралство ще трябва да спазват изискванията на посочената директива. По-специално:

- Член 20 от Директива 2013/59/Евратом на Съвета определя специфични изисквания към предприятията, които възнамеряват да внасят потребителска стока; член 21 изброява стоките, чиито внос и износ са забранени. Освен това вносът на потребителски стоки от трети държави подлежи на регулаторен контрол и изисква уведомяване и лицензиране (членове 25 и 28).
- Член 75 от Директива 2013/59/Евратом на Съвета съдържа специфични разпоредби относно строителните материали, които трябва да са

атомната енергия за мирни цели между Европейската общност за атомна енергия и Съединените американски щати, ОВ L 120, 20.5. 1996 г.; Споразумение за сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и правителството на Канада относно използването на атомната енергия за мирни цели, ОВ Р 60, 24.11.1959 г.; Споразумение между Европейската общност за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна за сътрудничество в мирната употреба на ядрената енергия, ОВ L 261, 22.9.2006 г.; Споразумение за сътрудничество в областта на използването на ядрената енергия за мирни цели между Европейската общност за атомна енергия и правителството на Република Казахстан, ОВ L 10, 15.1.2009 г.; Споразумение за сътрудничество в областта на използването на ядрената енергия за мирни цели между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и правителството на Република Узбекистан, ОВ L 269, 21.10.2003 г., стр. 9.

¹⁰ Това означава например, че държавата доставчик трябва да получи от правителството на държавата получател официални уверения по отношение на използването на тези изделия за мирни цели и използването им в съответствие с разпоредбите на Насоките на Групата на ядрените доставчици за трансферите в ядрената област (INFCIRC 254, както са преработени).

¹¹ Директива 2013/59/Евратом на Съвета за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение, ОВ L 13, 17.1.2014 г., стр. 1.

изпълнени, преди да е възможно предлагането на подобни материали на пазара в Общността¹².

- Член 93 от Директива 2013/59/Евратом на Съвета задължава държавите членки да насърчават създаването на системи, които да откриват наличието на радиоактивно замърсяване в метални изделия, внасяни от трети държави.

4. РАЗРЕШАВАНЕ/УВЕДОМЯВАНЕ ЗА ПРЕВОЗ

След изтичането на преходния период Регламент (Евратом) № 1493/93 на Съвета относно доставките на радиоактивни вещества между държавите членки¹³ ще спре да се прилага по отношение на превоза между държава — членка на ЕС, и Обединеното кралство.

С Директива 2006/117/Евратом на Съвета относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво¹⁴ се създава система на Общността за надзор и контрол на трансграничния превоз на радиоактивни отпадъци и отработено гориво. След изтичането на преходния период разпоредбите на глава 2 от тази директива (относно превози на територията на Общността) ще престанат да се прилагат по отношение на доставките между държава членка и Обединеното кралство, а към превозите, свързани с Обединеното кралство, ще се прилага глава 3 от тази директива относно превози извън територията на Общността.

Директива 2011/70/Евратом на Съвета за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци¹⁵ определя правила за превоз на радиоактивни отпадъци от държава членка към трета държава с цел погребване. След изтичането на преходния период тези правила ще се прилагат по отношение на превоза от ЕС към Обединеното кралство. Съгласно член 4, параграф 4, втора алинея от Директива 2011/70/Евратом на Съвета тези правила включват, наред с другото:

¹² „Строителни материали“ съгласно Директива 2013/59 на Съвета следва също да бъдат считани за „строителни продукти“, както са определени в Регламент (ЕС) № 305/2011 за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти. В член 13 и член 2, параграф 21 от Регламент (ЕС) № 305/2011 са определени специфични процедурни задължения на вносителите, които трябва да бъдат изпълнени, когато строителен продукт от трета държава се пуска на пазара на Съюза. Следователно, когато пускат на пазара строителни материали, внесени от Обединеното кралство, вносителите ще трябва да докажат съответствие с член 75 от Директива 2013/59, като следват специфичната процедура за внос, определена в член 13 от Регламент (ЕС) № 305/2011 (вж. съображения 17—21 от Директива 2013/59).

¹³ Регламент (Евратом) № 1493/93 на Съвета от 8 юни 1993 г. относно доставките на радиоактивни вещества между държавите членки, ОВ L 148, 19.6.1993 г., стр. 1.

¹⁴ Директива 2006/117/Евратом на Съвета относно надзор и контрол на превоза на радиоактивни отпадъци и отработено гориво, ОВ L 337, 5.12.2006 г., стр. 21.

¹⁵ Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци, ОВ L 199, 2. 8. 2011 г., стр. 48.

- задължението въпросната държава членка износител да е сключила споразумение с третата държава за използването на съоръжение за погребване;
- задължение за въпросната държава членка да информира Комисията за съдържанието на това споразумение преди превоза към трета държава;
- изискването въпросната държава членка да предприеме разумни мерки, за да се увери, че съоръжението за погребване е получило разрешение и е в експлоатация.

5. ДРУГИ ВЪПРОСИ

След изтичането на преходния период свободите, гарантирани от Договора за Евратом, включително свободното движение на стоки и продукти¹⁶, на квалифицирана работна ръка или на физически или юридически лица, които желаят да участват в строителството на ядрени съоръжения, ще престанат да се прилагат в отношенията между Обединеното кралство и държавите — членки на ЕС.

Б. СЪОТВЕТНИ РАЗПОРЕДБИ ЗА РАЗДЕЛЯНЕ ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО ЗА ОТТЕГЛЯНЕ

1. КРАЙ НА ОТГОВОРНОСТТА НА ОБЩНОСТТА ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

Съгласно член 80 от Споразумението за оттегляне след изтичането на преходния период Обединеното кралство носи цялата отговорност за осигуряване на спазването на международните си задължения в ядрената област.

2. ЗАПАЗВАНЕ НА КОНТРОЛА НА СИГУРНОСТТА

След изтичането на преходния период прилагането на контрол на ядрената сигурност съгласно Договора за Евратом ще престане да важи по отношение на и в Обединеното кралство. Считано от тази дата, Обединеното кралство носи отговорността за прилагането на нов вътрешен режим на контрол на сигурността.

Съгласно член 81 от Споразумението за оттегляне, след изтичането на преходния период Обединеното кралство прилага режим на контрол на сигурността, осигуряващ ефективност и обхват, равностойни на предоставяните от Евратом към края на преходния период.

Тристранното споразумение относно контрола на сигурността между Обединеното кралство, Евратом и Международната агенция за атомна енергия [INFCIRC/263, с измененията] ще престане да се прилага по отношение на и в Обединеното кралство в края на преходния период. Същото важи и за всички

¹⁶ Както са определени в приложение IV към Договора за Евратом.

други споразумения, сключени от Евратом и трети държави и международни организации. Членове 81 и 82 от Споразумението за оттегляне задължават Обединеното кралство да изпълнява, или по друг начин да определя подходящи договорености, задължението във връзка с ядрено оборудване, ядрен материал и други ядрени изделия, намиращи се на територията на Обединеното кралство в края на преходния период.

3. СОБСТВЕНОСТ И ПРАВА НА ИЗПОЛЗВАНЕ И УПОТРЕБА НА СПЕЦИАЛНИ ДЕЛЯЩИ СЕ МАТЕРИАЛИ В ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

Съгласно член 83 от Споразумението за оттегляне, в случай че специални дялящи се материали, разположени на територията на Обединеното кралство, са собственост на субект, установен на територията на държава — членка на ЕС, в края на преходния период, както ЕС, така и Евратом ще продължат да имат определени специални права, свързани с тези материали, както е предвидено в Споразумението за оттегляне по силата на посочената по-горе разпоредба.

4. ДВИЖЕНИЕ НА СТОКИ, КОЕТО Е В ХОД КЪМ КРАЯ НА ПРЕХОДНИЯ ПЕРИОД

В член 47, параграф 1 от Споразумението за оттегляне се предвижда, че съгласно определените в него условия движенията на стоки, които са в ход към края на преходния период, трябва да се третираат като движения в рамките на Съюза по отношение на изискванията за лицензиране на вноса и износа в законодателството на ЕС.

Тази разпоредба се прилага за текущи превози на отработено гориво и радиоактивни отпадъци, които са в ход към края на преходния период и са били разрешени въз основа на разпоредбите, посочени в глава 2 (относно превози на територията на Общността) от Директива 2006/117/Евратом на Съвета. Това не засяга действието на процедурите съгласно споразуменията за ядрено сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия и трети държави.

Пример: Конкретна пратка отработено гориво, чието движение вече е било разрешено и е в ход между ЕС и Обединеното кралство към края на преходния период, все още може да влезе в ЕС или Обединеното кралство въз основа на правилата за превозите на територията на Общността съгласно Директива 2006/117/Евратом на Съвета.

В. ПРИЛОЖИМИ ПРАВИЛА В СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ СЛЕД КРАЯ НА ПРЕХОДНИЯ ПЕРИОД

След изтичането на преходния период се прилага Протоколът за Ирландия/Северна Ирландия (наричан по-нататък „Протокол за И/СИ“).¹⁷ За Протокола за И/СИ се изисква периодичното съгласие на Законодателното събрание на Северна

¹⁷ Член 185 от Споразумението за оттегляне.

Ирландия, като първоначалният период на прилагане е 4 години след края на преходния период¹⁸.

Съгласно Протокола за И/СИ някои разпоредби от правото на Съюза и Евратом са приложими също така спрямо и в Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия. Освен това в Протокола за И/СИ ЕС и Обединеното кралство се договориха, че доколкото правилата на Съюза се прилагат спрямо и в Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия, Северна Ирландия се третира като държава членка¹⁹.

Съгласно Протокола за И/СИ Директива 2006/117/ЕС се прилага спрямо и в Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия²⁰.

Това означава, че позоваванията на ЕС и Евратом във връзка с Директива 2006/117/Евратом на Съвета трябва да се разбират като включващи Северна Ирландия, докато позоваванията на Обединеното кралство трябва да се разбират като отнасящи се само до Великобритания.

По-конкретно това означава *inter alia* следното:

- превоз на радиоактивни отпадъци или отработено гориво между държави — членки на ЕС, и Северна Ирландия е превоз на територията на Общността по смисъла на Директива 2006/117/Евратом;
- превоз на радиоактивни отпадъци или отработено гориво от трета държава или от Великобритания към Северна Ирландия е превоз извън територията на Общността („внос в Общността“) по смисъла на Директива 2006/117/Евратом;
- превоз на радиоактивни отпадъци или отработено гориво от Северна Ирландия към трета държава е превоз извън територията на Общността („износ извън Общността“) по смисъла на Директива 2006/117/Евратом.

Съгласно член 6, параграф 1 разпоредбите на правото на Съюза, приложими по силата на Протокола, които забраняват или ограничават износа на стоки, се прилагат спрямо търговията между Северна Ирландия и другите части на Обединеното кралство само до степеня, строго изисквана от международните задължения на Съюза. Следователно Директива 2006/117/Евратом не се прилага спрямо превози на радиоактивни отпадъци или отработено гориво от Северна Ирландия към Великобритания.

Протоколът за И/СИ изключва възможността Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия да участва в процеса на вземане на решения и на оформяне на решения на Съюза²¹.

¹⁸ Член 18 от Протокола за И/СИ.

¹⁹ Член 7, параграф 1 от Споразумението за оттегляне във връзка с член 13, параграф 1 от Протокола за И/СИ.

²⁰ Член 5, параграф 4 от Протокола за И/СИ и раздел 25 от приложение 2 към Протокола.

²¹ Когато са необходими обмен на информация или взаимна консултация, това ще се извърши в рамките на съвместната консултативна работна група, създадена по член 15 от Протокола за И/СИ.

Уебсайтът на Комисията относно ядрената енергетика (<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/nuclear-energy>) предоставя по-обща информация. Тези страници ще бъдат актуализирани с допълнителна информация при необходимост.

Европейска комисия
Генерална дирекция „Енергетика“